

Koningin Wilhelminalaan 5 | 3527 LA Utrecht
Postbus 2758 | 3500 GT Utrecht

T 030 - 233 23 37 | info@divosa.nl
NL75 INGB 0000194416 | KvK 40532318 Midden Nederland

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. de heer W. Koolmees
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag

Onze referentie: 190429
Uw referentie: 2019-0000073900
Datum: 12 juli 2019
Onderwerp: Reactie Divosa op internetconsultatie Wetsvoorstel Wet Inburgering
Van:

Geachte heer Koolmees,

Graag reageer ik namens Divosa, de vereniging van gemeentelijke directeuren in het sociaal domein, op uw wetsvoorstel Wet Inburgering.

Het leren van de Nederlandse taal en het vinden van een baan is voor inburgeraars de snelste manier om mee te kunnen doen in de samenleving. Dat nieuwkomers hun weg vinden in onze maatschappij is niet alleen goed voor hen, maar zeker ook voor Nederland. Om dat te bereiken is een beter inburgeringsbeleid nodig.

Sinds juli 2018 heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) samen met Divosa en andere partijen een nieuw inburgeringsstelsel vormgegeven en een start gemaakt met de uitwerking daarvan. Het doel hiervan is dat iedereen meedoet, het liefst via betaald werk.

Voor inburgeraars betekent dit dat ze B1-taalniveau moeten bereiken, de Nederlandse maatschappij goed moeten leren kennen en dat ze zo snel mogelijk mee gaan doen. Tijdig starten met inburgeren, snelheid, maatwerk, dualiteit (het combineren van het leren van de taal en participatie) en kwaliteit zijn dan ook kernprincipes van de Veranderopgave waar we voor staan. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat gemeenten de regie voeren over de uitvoering van het nieuwe inburgeringstelsel. Dit betekent dat gemeenten een centrale rol krijgen bij de intake, bij de begeleiding van inburgeringsplichtigen en bij de inkoop van het cursusaanbod. Het betekent ook dat de inburgeringsplichtige zelf verantwoordelijk blijft voor het voldoen aan de inburgeringsplicht.

Door de regie bij gemeenten te beleggen wordt inburgering ingebed in de dienstverlening vanuit het brede sociaal domein. Dit biedt meer mogelijkheden om nieuwkomers te begeleiden. Uitgangspunten zijn hierbij uitvoerbaarheid, maatwerk, integraliteit, de inburgeraar centraal en flexibiliteit. Dit sluit aan bij de visie van gemeenten zoals die in 2017 tijdens de formatie van het kabinet is meegegeven aan de formateur.

Divosa vindt het belangrijk dat nieuwkomers een goede start maken zodat ze snel volwaardig mee kunnen doen in de samenleving. Het nieuwe inburgeringsstelsel draagt hieraan bij. Wij willen dan ook dat het nieuwe stelsel een succes wordt. Om dat te bereiken zal er echter nog aan een aantal randvoorwaarden moeten worden voldaan:

- Een toereikend financieel arrangement dat gemeenten het vertrouwen geeft dat zij hun taken kunnen uitvoeren (inclusief implementatiekosten en bekostigingssystematiek). De VNG heeft op 27 juni jl. met het ministerie van SZW overeenstemming bereikt over een onafhankelijk onderzoek naar de financiële gevolgen van het nieuwe inburgeringstelsel. Met de minister is afgesproken dat er een gezamenlijk verzoek wordt gedaan aan het CPB om deze financiële gevolgen in kaart te brengen. Divosa juicht dit toe omdat een zorgvuldige doorrekening van de plannen nodig is om ze ook daadwerkelijk te doen slagen.
- Een invulling van de regierol die gemeenten in staat stelt maatwerk toe te passen en integraal te kunnen werken. In het huidige voorstel zien wij hierin nog enkele knelpunten:

Handhaving: Het ministerie wil de handhaving van de inspanningsverplichting van de inburgeraar beleggen bij gemeenten en de handhaving van het resultaat bij DUO. Deze splitsing leidt tot een administratief onwerkbaar stelsel en onduidelijkheid voor de inburgeraar. Beter is het daarom de handhaving in zijn geheel bij gemeenten te beleggen.

Leerbaarheidstoets: We ondersteunen de wens om de leerbaarheidstoets door een onafhankelijke partij te laten afnemen. Het past echter beter bij de regierol van gemeenten dat zij zelf het moment van afname van de toets kunnen bepalen door een onafhankelijke partij die gemeenten zelf kunnen aanwijzen. Op deze manier kunnen de uitkomsten van de toets optimaal worden benut bij het maken van een gefundeerde keuze voor de te volgen inburgeringsroute.

Voorinburgering: In het huidige voorstel wordt de aanbodplicht voor het programma voorinburgering door het COA wettelijk verankerd. Het verplichtstellen van een voorinburgeringstraject door het COA staat op gespannen voet met de ambitie om inburgering onder gemeentelijke regie vanaf dag één te kunnen starten. Bij gemeentelijke regie past de ruimte om het inburgeringstraject al tijdens het verblijf in het azc te starten, of om dit op een andere manier te organiseren. Die keuze zou aan gemeenten moeten zijn. Alleen op deze manier kunnen gemeenten een doorlopende leerlijn voor de inburgeraar garanderen.

Bekostigingssystematiek: In de huidige plannen zal het nieuwe stelsel deels door prestatiebekostiging worden gefinancierd. Daarmee worden gemeenten afgerekend op succesvolle inburgeringstrajecten. Dit sluit niet aan bij het idee dat het slagen van het inburgeringstraject de verantwoordelijkheid van de inburgeraar zelf is. Het is de verantwoordelijkheid van gemeenten om de inburgeraar in staat te stellen in te burgeren. Op die prestatie zouden gemeenten dan ook moeten worden afgerekend.

Ontzorgen: In het nieuwe stelsel zal het financieel ontzorgen van statushouders een vast onderdeel worden van het persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP). We onderschrijven het belang hiervan. Ook hier is het leveren van maatwerk cruciaal. Dat vergt beleidsvrijheid rond de duur van ontzorging en rond de inzet van begeleiding richting financiële zelfredzaamheid. Alleen dan kan het beoogde doel van ontzorgen bereikt worden.

Gezinsmigranten: In het nieuwe stelsel wordt onderscheid gemaakt tussen de groep inburgeringsplichtige statushouders en de groep gezinsmigranten. Hoewel de achtergrond van deze groepen verschilt, denken we niet dat deze scheiding van doelgroepen werkbaar is. We voorzien een onuitvoerbaar stelsel en ongewenste verschillen in resultaten. Wij vinden het onacceptabel dat in een gemeente een tweedeling ontstaat binnen de groep inburgeringsplichtigen. Wij pleiten voor één inburgeringssysteem onder gemeentelijk regie, waarin alle inburgeraars dezelfde rechten en plichten hebben.

Taalschakelvoorziening: Het aanbieden van een taalschakeltraject in het kader van de onderwijsroute wordt belegd bij gemeenten. Het is niet in het belang van de inburgeraar om de inkoop van een dergelijk traject bij gemeenten te beleggen. De minister creëert hiermee onnodige overdrachtsmomenten en een zeer complex systeem. Wij pleiten daarom voor het inbedden van de taalschakeltrajecten in het onderwijsveld, zodat jonge inburgeraars hier optimaal van kunnen profiteren.

Tussentijdse termijnen in het PIP: Iedere inburgeraar is anders en kent andere omstandigheden. Het vraagt maatwerk om hier op in te kunnen spelen. De tussentijdse termijnen in het PIP liggen echter vast en dit staat maatwerk in de weg. We zijn dan ook geen voorstander van deze vaststaande tussentijdse termijnen.

Overgangsrecht: De minister kiest ervoor om meerdere stelsels naast elkaar te laten bestaan: het huidige naast het nieuwe stelsel. Dit zorgt voor onnodige complexiteit en verwarring. Daardoor kunnen huidige problemen zoals frauduleuze taalaanbieders en lage inburgeringspercentages blijven bestaan. Wij vragen de minister om deze dualiteit te heroverwegen en samen met de VNG op zoek te gaan naar mogelijke oplossingen hiervoor.

Tot dit moment van schrijven hebben we intensief samengewerkt met het ministerie van SZW om het nieuwe stelsel vorm te geven. Wij hechten er veel waarde aan om deze samenwerking voort te kunnen zetten bij de uitwerking van de lagere regelgeving. In het kader van de internetconsultatie willen we u vragen om de hierboven benoemde aandachtspunten mee te nemen en te verwerken in het verdere wetstraject.

Met vriendelijke groet,